

บทที่ 5

สรุปผล อภิปรายผล และข้อเสนอแนะ

การศึกษาวิจัยครั้งนี้ เป็นการศึกษาเพื่อพัฒนาและหาประสิทธิภาพของชุดฝึกอบรม เรื่อง คุณธรรม 4 ประการ ตามพระบรมราโชวาท สำหรับนักเรียนชั้นมัธยมศึกษาตอนต้น โรงเรียนพระปริยัติธรรม แผนกสามัญศึกษา ให้มีประสิทธิภาพตามเกณฑ์ 80/80 เพื่อศึกษาความคิดเห็นของนักเรียนที่มีต่อชุดฝึกอบรม และเพื่อศึกษาคุณธรรมของนักเรียนที่เข้ารับการฝึกอบรม ซึ่งมีรายละเอียดของการศึกษาวิจัย ดังนี้

การพัฒนาชุดฝึกอบรมนั้น ผู้วิจัยได้นำเนื้อหาเรื่อง คุณธรรม 4 ประการ ตามพระบรมราโชวาท โดยแบ่งเนื้อหาออกเป็น 4 หัวข้อ ตามหลักสาราณียธรรม 6 ประการ ได้แก่ หลักแห่งความเมตตา หลักสาธารณ โภที หลักศีลสามัญญตาและ หลักทิวฐิสามัญญตา กิจกรรมในการฝึกอบรมจะประกอบไปด้วย การศึกษาจากเอกสารความรู้ การใช้สื่อวีดิทัศน์ เพื่อสร้างความสนใจในเนื้อหา และประเด็นสำคัญแก่ผู้เข้าฝึกอบรม เกมเพื่อละลายพฤติกรรม สร้างความผ่อนคลาย และสอดแทรกเนื้อหาการฝึกอบรมในเวลาเดียวกัน กิจกรรมเพื่อให้นักเรียนมีส่วนร่วมในการฝึกอบรม และส่งเสริมให้ผู้เรียนเกิดความรู้ความเข้าใจ ตระหนักถึงคุณธรรม 4 ประการ ตามพระบรมราโชวาท ให้สามารถนำไปปฏิบัติในชีวิตประจำวันได้ เครื่องมือที่ใช้ในการหาประสิทธิภาพชุดฝึกอบรม เรื่อง คุณธรรม 4 ประการ ตามพระบรมราโชวาท สำหรับนักเรียนชั้นมัธยมศึกษาตอนต้น โรงเรียนพระปริยัติธรรม แผนกสามัญศึกษา ให้ได้ตามเกณฑ์ 80/80 คือแบบทดสอบผลสัมฤทธิ์ทางการเรียน ที่ใช้ในครั้งนี้เป็นแบบทดสอบวัดผลสัมฤทธิ์ทางการเรียนก่อนเรียนและหลังเรียน ซึ่งเป็นข้อสอบชุดเดียวกัน ชนิดเลือกตอบ 4 ตัวเลือก จำนวน 40 ข้อ แบบสอบถามความคิดเห็นของนักเรียนที่มีต่อชุดฝึกอบรม มีลักษณะเป็นมาตราส่วนประมาณค่า (Rating Scale) 5 ระดับ จำนวน 14 ข้อ แบบวัดคุณธรรมตามสถานการณ์ ชนิดเลือกตอบ 3 ตัวเลือก จำนวน 20 ข้อ กลุ่มตัวอย่างที่ใช้ในการวิจัยครั้งนี้ กลุ่มตัวอย่าง เป็นนักเรียนชั้นมัธยมศึกษาปีที่ 1-3 โรงเรียนพระชนามิถวิชัยศึกษา (พระปริยัติธรรม แผนกสามัญศึกษา) อำเภอบัวใหญ่ จังหวัดนครราชสีมา จำนวน 30 รูป สถิติที่ใช้ในการวิเคราะห์ข้อมูล ได้แก่ ค่าประสิทธิภาพ E_1/E_2 โดยตั้งค่าเป้าหมาย $E_1/E_2 = 80/80$, ค่าคะแนนเฉลี่ย ($\bar{X}$) และค่าเบี่ยงเบนมาตรฐาน (SD)

การพัฒนาชุดฝึกอบรม เรื่อง คุณธรรม 4 ประการ ตามพระบรมราโชวาท สำหรับนักเรียนชั้นมัธยมศึกษาตอนต้น โรงเรียนพระปริยัติธรรม แผนกสามัญศึกษามีการออกแบบที่ได้ผ่านการประเมินด้านเนื้อหา ด้านสื่อการสอน ด้านชุดฝึกอบรม เพื่อประเมินชุดฝึกอบรม

ด้านความสมบูรณ์ความสอดคล้องภายในชุดฝึกอบรม ว่ามีความสอดคล้องและเหมาะสม อีกทั้งยังมีการแก้ไขและปรับปรุงในแต่ละขั้นตอนก่อนนำไปใช้กับกลุ่มทดลองที่ไม่ใช่กลุ่มตัวอย่าง โดยทดลองแบบเดี่ยว เพื่อศึกษาความเข้าใจในเรื่องความชัดเจนของเนื้อหา คำสั่ง ความเหมาะสมของชุดฝึกอบรมและเวลาที่ใช้ ด้วยวิธีการนำชุดฝึกอบรมที่ได้ผ่านการตรวจสอบและปรับปรุงแก้ไขตามคำแนะนำของประธานควบคุมวิทยานิพนธ์และความคิดเห็นของผู้เชี่ยวชาญแล้ว ไปทดลองใช้กับนักเรียน ที่ไม่ใช่กลุ่มตัวอย่าง จำนวน 3 คน ซึ่งเป็นนักเรียนที่เรียนเก่ง ปานกลาง และอ่อน อย่างละ 1 คน และทดลองแบบกลุ่ม เพื่อศึกษาความเป็นไปได้และความสะดวกในการทำกิจกรรมกลุ่ม โดยนำชุดฝึกอบรมที่ได้รับการปรับปรุงแก้ไขแล้วไปใช้กับนักเรียน จำนวน 9 คน คน ซึ่งเป็นนักเรียนที่เรียนเก่ง ปานกลาง และอ่อน อย่างละ 3 คน จากนั้นจึงนำชุดฝึกอบรมที่ได้รับการปรับปรุงแก้ไขแล้ว ไปใช้ทดลองภาคสนาม เพื่อทดลองหาประสิทธิภาพของชุดฝึกอบรม โดยนำชุดฝึกอบรมที่ได้รับการปรับปรุงแก้ไขแล้วไปใช้กับนักเรียนกลุ่มตัวอย่าง จำนวน 30 รูป

ผลการวิเคราะห์ชุดฝึกอบรม เรื่อง คุณธรรม 4 ประการ ตามพระบรมราโชวาท สำหรับนักเรียนชั้นมัธยมศึกษาตอนต้น โรงเรียนพระปริยัติธรรม แผนกสามัญศึกษา ที่ทำการทดลองกับกลุ่มตัวอย่าง พบว่า ชุดฝึกอบรม เรื่อง คุณธรรม 4 ประการ ตามพระบรมราโชวาท สำหรับนักเรียนชั้นมัธยมศึกษาตอนต้น โรงเรียนพระปริยัติธรรม แผนกสามัญศึกษา มีประสิทธิภาพเท่ากับ $84.17 / 82.00$ ซึ่งสูงกว่าเกณฑ์ที่กำหนดไว้คือ $80/80$

และหลังจากที่ได้เรียนจบเนื้อหาแล้ว ได้ให้ผู้เรียนกลุ่มดังกล่าวทำแบบสอบถามความคิดเห็นที่มีต่อชุดฝึกอบรม พบว่าความคิดเห็นของนักเรียนที่มีต่อชุดฝึกอบรม เรื่อง คุณธรรม 4 ประการ ตามพระบรมราโชวาท สำหรับนักเรียนชั้นมัธยมศึกษาตอนต้น โรงเรียนพระปริยัติธรรม แผนกสามัญ โดยรวมมีความคิดเห็นอยู่ในระดับเห็นด้วยมาก โดยมีค่าเฉลี่ยอยู่ที่ 4.42 และมีค่าเบี่ยงเบนมาตรฐาน 0.55 และทำแบบวัดคุณธรรมตามสถานการณ์ พบว่าคุณธรรมของนักเรียน ที่ก่อนและหลังการฝึกอบรม เรื่อง คุณธรรม 4 ประการ ตามพระบรมราโชวาท สำหรับนักเรียนชั้นมัธยมศึกษาตอนต้น โรงเรียนพระปริยัติธรรม แผนกสามัญ ก่อนเข้ารับการฝึกอบรม มีคุณธรรมอยู่ในระดับตามเกณฑ์ มีค่าเฉลี่ยอยู่ที่ 2.48 และมีค่าเบี่ยงเบนมาตรฐาน 0.69 และหลังเข้ารับการฝึกอบรม มีคุณธรรมอยู่ในระดับเป็นไปตามเกณฑ์ โดยมีค่าเฉลี่ยอยู่ที่ 2.75 และค่าเบี่ยงเบนมาตรฐาน 0.46

สรุปผลการวิจัย

จากการดำเนินการวิจัย การพัฒนาชุดฝึกอบรม เรื่อง คุณธรรม 4 ประการ ตามพระบรมราโชวาท สำหรับนักเรียนชั้นมัธยมศึกษาตอนต้น โรงเรียนพระปริยัติธรรม แผนกสามัญศึกษา สามารถสรุปผลได้ดังนี้

1. ได้ชุดฝึกอบรม เรื่อง คุณธรรม 4 ประการ ตามพระบรมราโชวาท สำหรับนักเรียนชั้นมัธยมศึกษาตอนต้น โรงเรียนพระปริยัติธรรม แผนกสามัญศึกษา ที่มีประสิทธิภาพตามเกณฑ์ 80/80 โดยพบว่าร้อยละของคะแนนเฉลี่ยที่เกิดจากการทำแบบฝึกหัดระหว่างเรียนของผู้เรียน มีคะแนนเฉลี่ยที่ร้อยละ 84.17 และร้อยละของคะแนนเฉลี่ยที่ได้จากการทำแบบทดสอบหลังเรียนของผู้เรียน มีคะแนนเฉลี่ยที่ร้อยละ 82.00 ซึ่งเป็นไปตามเกณฑ์ที่กำหนดไว้

2. ผลการศึกษาความคิดเห็นของนักเรียนที่มีต่อชุดฝึกอบรม เรื่อง คุณธรรม 4 ประการ ตามพระบรมราโชวาท สำหรับนักเรียนชั้นมัธยมศึกษาตอนต้น โรงเรียนพระปริยัติธรรม แผนกสามัญศึกษา โดยภาพรวมพบว่าผู้เรียนมีความคิดเห็นอยู่ในระดับเห็นด้วยมาก โดยมีค่าเฉลี่ยรวมทุกด้านอยู่ที่ 4.42 และค่าเบี่ยงเบนมาตรฐาน 0.55

เมื่อพิจารณาความคิดเห็นในแต่ละด้านพบว่า ด้านจุดประสงค์การเรียนรู้ มีความคิดเห็นอยู่ในระดับเห็นด้วยมาก โดยมีค่าเฉลี่ยอยู่ที่ 4.43 และมีค่าเบี่ยงเบนมาตรฐาน 0.52 ด้านเนื้อหา มีความคิดเห็นอยู่ในระดับเห็นด้วยมาก โดยมีค่าเฉลี่ยอยู่ที่ 4.48 และมีค่าเบี่ยงเบนมาตรฐาน 0.57 ด้านกิจกรรมการฝึกอบรม มีความคิดเห็นอยู่ในระดับเห็นด้วยมาก โดยมีค่าเฉลี่ยอยู่ที่ 4.48 และมีค่าเบี่ยงเบนมาตรฐาน 0.60 ด้านสื่อการอบรม มีความคิดเห็นอยู่ในระดับเห็นด้วยมาก โดยมีค่าเฉลี่ยอยู่ที่ 4.37 และมีค่าเบี่ยงเบนมาตรฐาน 0.57 และด้านการประเมินผล มีความคิดเห็นอยู่ในระดับเห็นด้วยมาก โดยมีค่าเฉลี่ยอยู่ที่ 4.32 และมีค่าเบี่ยงเบนมาตรฐาน 0.47

3. ผลการศึกษาคูณธรรมของนักเรียนก่อนและหลังการฝึกอบรม เรื่อง คุณธรรม 4 ประการ ตามพระบรมราโชวาท สำหรับนักเรียนชั้นมัธยมศึกษาตอนต้น โรงเรียนพระปริยัติธรรม แผนกสามัญศึกษา พบว่า คุณธรรมของนักเรียนที่เข้ารับการฝึกอบรม เรื่อง คุณธรรม 4 ประการ ตามพระบรมราโชวาท สำหรับนักเรียนชั้นมัธยมศึกษาตอนต้น โรงเรียนพระปริยัติธรรม แผนกสามัญ ก่อนเข้ารับการฝึกอบรม มีคุณธรรมอยู่ในระดับตามเกณฑ์ มีค่าเฉลี่ยอยู่ที่ 2.48 และมีค่าเบี่ยงเบนมาตรฐาน 0.69 และหลังเข้ารับการฝึกอบรม มีคุณธรรมอยู่ในระดับเป็นไปตามเกณฑ์ โดยมีค่าเฉลี่ยอยู่ที่ 2.75 และค่าเบี่ยงเบนมาตรฐาน 0.46

อภิปรายผล

ผลการวิจัยเรื่อง การพัฒนาชุดฝึกอบรม เรื่อง คุณธรรม 4 ประการ ตามพระบรมราโชวาท สำหรับนักเรียนชั้นมัธยมศึกษาตอนต้น โรงเรียนพระปริยัติธรรม แผนกสามัญศึกษา มีประเด็นอภิปรายดังนี้

1. ชุดฝึกอบรม เรื่อง คุณธรรม 4 ประการ ตามพระบรมราโชวาท สำหรับนักเรียนชั้นมัธยมศึกษาตอนต้น โรงเรียนพระปริยัติธรรม แผนกสามัญศึกษา ที่พัฒนาขึ้น มีประสิทธิภาพเท่ากับ 84.17/82.00 ซึ่งสูงกว่าเกณฑ์ที่กำหนดไว้คือ 80/80 เนื่องมาจากชุดฝึกอบรมนี้ได้ผ่านกระบวนการสร้างเป็นอย่างดี มีระบบวิธีการที่เหมาะสม โดยอาศัยหลักพื้นฐานทางจิตวิทยา ศึกษาหลักสูตร คู่มือครู เนื้อหาวิธิตลอดจนเทคนิควิธีการพัฒนาชุดฝึกอบรม เพื่อให้ได้ชุดฝึกอบรมที่มีประสิทธิภาพ นอกจากนี้ ชุดฝึกอบรมยังผ่านกระบวนการหาประสิทธิภาพโดยผู้เชี่ยวชาญ ได้มีการปรับปรุงแก้ไข ก่อนที่จะนำไปทดลองกับกลุ่มตัวอย่างจริง โดยอาศัยหลักการของ ชัยยงค์ พรหมวงศ์ (2523, หน้า 494-497) ซึ่งได้กล่าวถึงหลักการและทฤษฎีที่ใช้ในการหาประสิทธิภาพชุดการสอนซึ่งสามารถนำมาใช้ในการหาประสิทธิภาพของชุดฝึกอบรมได้ว่า การหาประสิทธิภาพของชุดการสอน หมายถึง การนำเอาชุดการฝึกอบรมไปทดลองใช้ เพื่อนำข้อมูลมาปรับปรุง แล้วนำไปทดลองจริงได้อย่างมีประสิทธิภาพ

2. ผู้เรียนที่เข้ารับการฝึกอบรมด้วยชุดฝึกอบรม เรื่อง คุณธรรม 4 ประการ ตามพระบรมราโชวาท สำหรับนักเรียนชั้นมัธยมศึกษาตอนต้น โรงเรียนพระปริยัติธรรม แผนกสามัญศึกษา มีระดับความคิดเห็นต่อชุดฝึกอบรมในระดับเห็นด้วยมาก โดยมีค่าเฉลี่ยรวมทุกด้านอยู่ที่ 4.42 และค่าเบี่ยงเบนมาตรฐาน 0.55 เนื่องมาจากชุดฝึกอบรมนี้ประกอบด้วยสื่อประสมต่าง ๆ คือเอกสารความรู้ วิดีทัศน์ ที่ช่วยกระตุ้นผู้เรียนให้มีความสนใจในเนื้อหาและประเด็นสำคัญ เกมเพื่อละลายพฤติกรรม สร้างความผ่อนคลาย และสอดแทรกเนื้อหาในขณะเดียวกัน กิจกรรมการเรียนรู้เน้นการมีส่วนร่วมของผู้เรียน ซึ่งสอดคล้องกับ พระภิกษุ รอดวินิจ (2545, หน้า 93) ที่ได้กล่าวว่าการจัดกิจกรรมการฝึกอบรมโดยใช้ฝึกอบรมความรู้ซึ่งประกอบด้วยสื่อหลายชนิดด้วยกัน เช่น ชุดวีดิทัศน์ ภาพประกอบ ชุดเอกสารประกอบเป็นต้น เป็นแรงจูงใจทำให้ผู้เข้าอบรมมีความสนใจและกระตือรือร้นในการทำกิจกรรม

3. ผลการศึกษาคูณธรรมของนักเรียนก่อนและหลังการฝึกอบรม เรื่อง คุณธรรม 4 ประการ ตามพระบรมราโชวาท สำหรับนักเรียนชั้นมัธยมศึกษาตอนต้น โรงเรียนพระปริยัติธรรม แผนกสามัญศึกษา พบว่า คุณธรรมของนักเรียนที่เข้ารับการฝึกอบรม เรื่อง คุณธรรม 4 ประการ ตามพระบรมราโชวาท สำหรับนักเรียนชั้นมัธยมศึกษาตอนต้น โรงเรียนพระปริยัติธรรม

แผนกสามัญ ก่อนเข้ารับการฝึกอบรม มีคุณธรรมอยู่ในระดับตามเกณฑ์ มีค่าเฉลี่ยอยู่ที่ 2.48 และมีค่าเบี่ยงเบนมาตรฐาน .69 และหลังเข้ารับการฝึกอบรม มีคุณธรรมอยู่ในระดับเป็นไปตามเกณฑ์ ตามทฤษฎีจริยธรรมของโคลเบอร์ก โดยมีค่าเฉลี่ยอยู่ที่ 2.75 และค่าเบี่ยงเบนมาตรฐาน 0.46 เนื่องมาจากการอบรมโดยใช้ชุดฝึกอบรมพร้อมด้วยการฝึกปฏิบัติไปด้วยทำให้ผู้เข้ารับการอบรมเข้าใจและสามารถจำได้ดี ผู้เข้าอบรมไม่เกิดความเบื่อหน่ายเพราะความจำเริญในการอบรมแบบเดิม ๆ ของวิทยากร และเกิดความสนใจในการอบรม เนื่องจากภายในชุดอบรมได้นำเสนอประสบการณ์แปลก ๆ ใหม่ ๆ ให้อยู่เสมอ (ชม ภูมิภาค, 2524, หน้า 12)

ข้อเสนอแนะ

จากการศึกษาวิจัยเรื่อง การพัฒนาชุดฝึกอบรม เรื่อง คุณธรรม 4 ประการ ตามพระบรมราโชวาท สำหรับนักเรียนชั้นมัธยมศึกษาตอนต้น โรงเรียนพระปริยัติธรรม แผนกสามัญศึกษา ผู้วิจัยมีข้อเสนอแนะดังนี้

1. ข้อเสนอแนะในการนำไปใช้

1.1 ควรศึกษาและทำความเข้าใจในรายละเอียดและวิธีใช้ชุดฝึกอบรม คู่มือวิทยากร และเตรียมสื่อการฝึกอบรมให้พร้อมก่อนการฝึกอบรม

1.2 ควรอธิบายขั้นตอนการปฏิบัติกิจกรรม คำแนะนำและคำชี้แจงต่าง ๆ ให้ผู้เข้าฝึกอบรมเข้าใจ และคอยช่วยเหลือผู้ฝึกอบรมที่มีปัญหาในขณะปฏิบัติกิจกรรม

1.3 ควรบันทึกปัญหาและข้อสงสัยของผู้ฝึกอบรม เพื่อจะได้นำชุดฝึกอบรมไปใช้ในครั้งต่อไป ให้มีประสิทธิภาพยิ่งขึ้น

2. ข้อเสนอแนะสำหรับการวิจัยครั้งต่อไป

2.1 ควรนำแนวคิดและหลักการในการวิจัยครั้งนี้ไปสร้างชุดฝึกอบรมในเนื้อหาและกิจกรรมอื่นๆ ที่เห็นว่าเหมาะสมกับการสร้างชุดฝึกอบรม เพื่อจะได้ส่งเสริมและหาแนวทางในการปรับปรุงพัฒนาการเรียนการสอนให้มีประสิทธิภาพเพิ่มมากขึ้น

2.2 ควรมีการพัฒนา รูปแบบชุดฝึกอบรมในระดับอื่น ๆ หรือหน่วยงานอื่น ๆ ที่สนใจ ครูผู้สอน พนักงานบริษัท ทั้งที่เป็นองค์กรของรัฐและเอกชน เป็นต้น โดยการปรับเปลี่ยนเนื้อหา และวิธีการนำเสนอเพื่อให้สอดคล้องกับผู้เข้ารับการฝึกอบรมในระดับนั้น ๆ